

Handläggare
Karin Löfström

TJÄNSTESKRIVELSE

Datum
2021-09-09

Ärendebeteckning
VMN 2021/0019

Vatten- och miljönämnden

Yttrande över förslag till översiktsplan för Kalmar kommun

Förslag till beslut

Vatten- och miljönämnden antar förslaget från ordföranden som sitt och överlämnar det till samhällsbyggnadsnämnden som vatten- och miljönämndens yttrande över Kalmar kommuns översiktsplan.

Bakgrund

Samhällsbyggnadsnämnden har beslutat att ställa ut förslag till översiktsplan för Kalmar kommun på samråd. Vatten- och miljönämnden har fått anstånd att yttra sig över översiktsplanen till septembermötet.

Yttrande

Vatten- och miljönämndens fyra övergripande kommentarer till översiktsplanen

Hållbar stadsdel

Kalmar kommun har höga ambitioner i hållbarhetsarbetet och vatten- och miljönämnden anser att i översiktsplanen bör det avspeglas genom att ett större område/stadsdel pekas ut som en ny modern, smart och cirkulär stadsdel som byggs extra klimatsmart. Lärdomar från arbetet med hållbar stadsdel i Snurrom kan här införlivas i fullskala i en ny stadsdel. I liket med Helsingborgs H2 eller Malmös Augustenborg och Örebros Tamarinden kan ett område väljas ut där innovativa, smarta och gröna lösningar ger möjlighet till boende med cirkulära och hållbara vanor. I området ska standarden för hållbart byggande vara hög, exempelvis cirkulära lösningar för vatten och dagvatten, hög energistandard där huskroppar delar på energin och kan producera egen energi, hållbara materialval och möjlighet till odling i område med inslag av höga biologiska värden i trygga kvarter.

Ofta regleras dessa delar i detaljplanearbetet men för att visa allvar med hållbarhetsarbetet i Kalmar kommun att bli klimatneutrala till 2030, värna den

biologiska mångfalden samt skapa ett cirkulärt samhälle med rent vatten vore det en god idé om översiktsplanen tog detta avstamp och pekade ut en stadsdel för ett intensivt hållbarhets projekt.

Ett förslag är att det inprickade området vid dagens industriområde längs bland annat Torsåsgatan alternativt befintliga områden i norrliden pekas ut till hållbar stadsutveckling där all ny bebyggelse sker med hög profil inom hållbarhetsområdet med exempelvis passivhusstandard, träbyggnation, egen energiproduktion, recirkulerande vatten, nyttjande av tekniskt vatten för spolning, smarta dagvattenlösningar och ambitionen att införa höga gröna värden med goda förutsättningar för biologisk mångfald.

Biologisk mångfald och gröna lungor

En av de fem principerna för hållbart byggande är Helhetssyn och samverkan. Att balansera alla översiktsplanens olika intresseområden är svårt under en planprocess och ännu svårare i genomförande. Vatten- och miljönämnden vill se hur det säkerställs att denna princip efterlevs. Fler underlag särskilt inom det gröna området saknas i dag och vatten- och miljönämnden vill se hur kommande underlag kommer införlivas i översiktsplanen så att programmet kan växa och ändras med ny kunskap.

För ekologisk hållbarhet finns ett antal väsentliga dokument som antingen inte ännu finns eller som är i behov av uppdatering. I flera fall kan det nya underlaget innebära att översiktsplanen måste ändras radikalt. Hur säkerställs att dessa frågor integreras i översiktsplanen när underlaget är redo?

Exempelvis finns en ekosystemanalys under framtagande som kommer ligga till grund för en ny grönplan. För att säkerställa att vi bevarar ”den lilla stadens charm” med närhet till kvalitativa grönområden med höga biologisk mångfald är det viktigt att grönplanen får hög status och att det säkerställs att de värdena som kommer pekas ut i ekosystemtjänstanalysen bevaras.

Övriga viktiga underlag som redan finns eller är kommande som översiktsplanen behöver nämna och beskriva hur den förhåller sig till är Naturmarkspolicy, Analys av ekosystemtjänster, Grönplan, Vattenförsörjningsplan, Mobilitetsplan, Handlingsplan netto noll utsläpp av växthusgaser 2045

Redan i dag vet vi innan ekosystemanalysen är klar att följande fyra områden har höga både biologiska värden, spelar en stor vikt vid skyfall samt är viktiga för människors rekreation:

- Tallhagsskogen- gammal värdefull skog med hög rekreation
- Revsudden, norr om revsuddevägen- höga naturvärden, det går att finna bättre lämpade ytor för nybyggnation
- I vidare exploatering av området norr om Norden bör våta områden i så hög grad som möjligt bevaras. (Kommunen arbetar intensivt med att anlägga nya våtmarker och bör inte torrlägga befintliga våtmarksområden.)
- Svaneberg Hagbynäs- Bland Kalmars högsta naturvärden stadsnära och viktigt område för rekreation, en vägdragning här bör föregås av studier och genomförande av alternativa insatser för att avlasta bilbumentrafik på Södra vägen för att uppnå samma mål som en ny avfart.

Stringens text och karta

Det som man talar mycket om i text måste även finnas representerad i kartan. Här lyfts två exempel fram:

Klimatanpassning lyfts tydligt fram i text och är till och med en av de fem principerna för hållbar byggnation. Trots detta finns inte framtagna kartunderlag med i översiktsplankartan. Det ger känslan av att dessa inte har använts som bas för beslut. Scenarier med framtida havsnivåhöjningarna bör finnas möjliga att se i översiktsplankartan.

Att vi måste öka grönskan i staden lyfts fram på olika ställen i texten, men med lite olika formuleringar (grön infrastruktur, rekreationsområden, grönytor, naturstråk). Dock är det endast redan befintliga grönområden som ska utvecklas. Om grönytan ska öka så måste annan mark omvandlas, annars bör vi nog omformulera oss.

Den lilla stadens charm

Ett mål är att bibehålla den lilla stadens charm med den stora stadens rika utbud. Det är tydligt beskrivet hur vi ska nå den stora stadens rika utbud, dessutom har vi en befolkningsutveckling som rör oss mot en stor stad. Vad är strategierna för att behålla den lilla stadens charm? För vatten- och miljönämnden är denna definition exempelvis en bevarad balans till närhet till grönområden med hög biologisk mångfald samtidigt som staden är tät nog och tillräckligt välplanerad för att du ska nå service och dina dagliga behov under tio minuter utan bil den så kallade tiominutersstaden.

Vatten- och miljönämndens kommentarer till översiktsplanen som är av mindre karaktär

Övergripande kommentarer

- På flera ställen i dokumentet, till exempel bland ställningstagande och under Hänsyn och värden, står det bör. För tydlighetens skull, skriv ska.
- På vissa ställen i översiktsplanen hänvisas till Kalmar flygplats, ändra till Kalmar Öland Airport.
- Under Mellankommunala frågor Risk och sårbarhet står att risk- och sårbarhetsfrågor hanteras regionalt. Under tidigare rubriker har man listat hur, vilka som ingår i samarbetet och så vidare. Vore bra om man även gjorde det här.
- Miljökvalitetsmålen följs inte längre upp i miljöbokslutet, utan kommer göras löpande på hemsidan. Detta bör därför tas bort under Mål för hållbar utveckling Nationella mål om klimat och miljöpåverkan.
- Vad kommer att hända med den befintliga VA-planen, som är ett tematiskt tillägg till den nuvarande översiktsplanen?

Frågor som berör Livskvalitet i ett grönt Kalmar

- Fokus ligger på antalet bostäder. Vi vet att våra boende mönster ändras, varför inte i stället prata om hur många människor det ska finnas plats för? På så sätt kan man enklare sadla om ifall nya boendemönster etableras.
- Under Ställningstaganden Bostäder och samhällsservice står att kommunen ska använda sitt markinnehav för bostäder och samhällsservice.

Innefattar detta även ekosystemtjänster, natur- och rekreationsmark? I så fall, skriv gärna ut det. Om inte, vad är ställningstagandet kring det?

- Utredning av ny tågstation vid Brageplan är inte bara för ökad pendling utan också som en reservstation vid höga vattenflöden (en klimatanpassningsåtgärd). Bra om detta är uttalat, så man förstår de dubbla värdena.

Frågor som berör Fossilbränslefritt och netto noll

- Det finns en stor konflikt mellan ökad säkerhet mot tunga transporter med farligt gods på Södra vägen och att få den trygg och attraktiv för gång och cykel. Otydligt hur denna konflikt ska lösas.
- Det beskrivs hur Kalmar Öland Airport ska arbeta för en fossilfri framtid, men samma resonemang förs inte för Kalmar hamn. Varför inte? Kan inte utvecklingen av till exempel flytande biogas till fartyg kunna vara ett område av intresse för kommunen likväl som elflyg?

Frågor som berör God vattenstatus

- Under Ställningstagande Friluftsliv står att kommunen ska utveckla kust och skärgård för friluftsliv. Hur är denna utveckling tänkt att se ut?
- En dricksvattenförsörjnings behövs tas fram och ÖP behöver förhålla sig till den när den finns framtagen.

Anna Thore
Ordförande i vatten- och miljönämnden